

ЕЗЕРО БАЙКАЛ

Происход и тип на туристическия ресурс

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

(Русия) Южната част на
Източен Сибир

ПРИТОЦИ

реките Селенга, Баргузин и др.

ОТТОК

Ангара→Енисей→Карско море

Байкал е езеро с тектоничен произход, то е най-дълбокото (1642 m) и най-голямото сладководно езеро в света. Произходът на Байкал дълги години предизвиква научни спорове. Възрастта на езерото традиционно се определя от учените на 25 – 35 млн. години. Този факт също прави Байкал уникален природен обект, тъй като повечето езера, особено с ледников произход, имат продължителност на живот средно 10 – 15 хиляди години, а после се запълват с тинести утайки.

Калните
вулкани са
виновни!

Александър Татаринов
през 2009 година

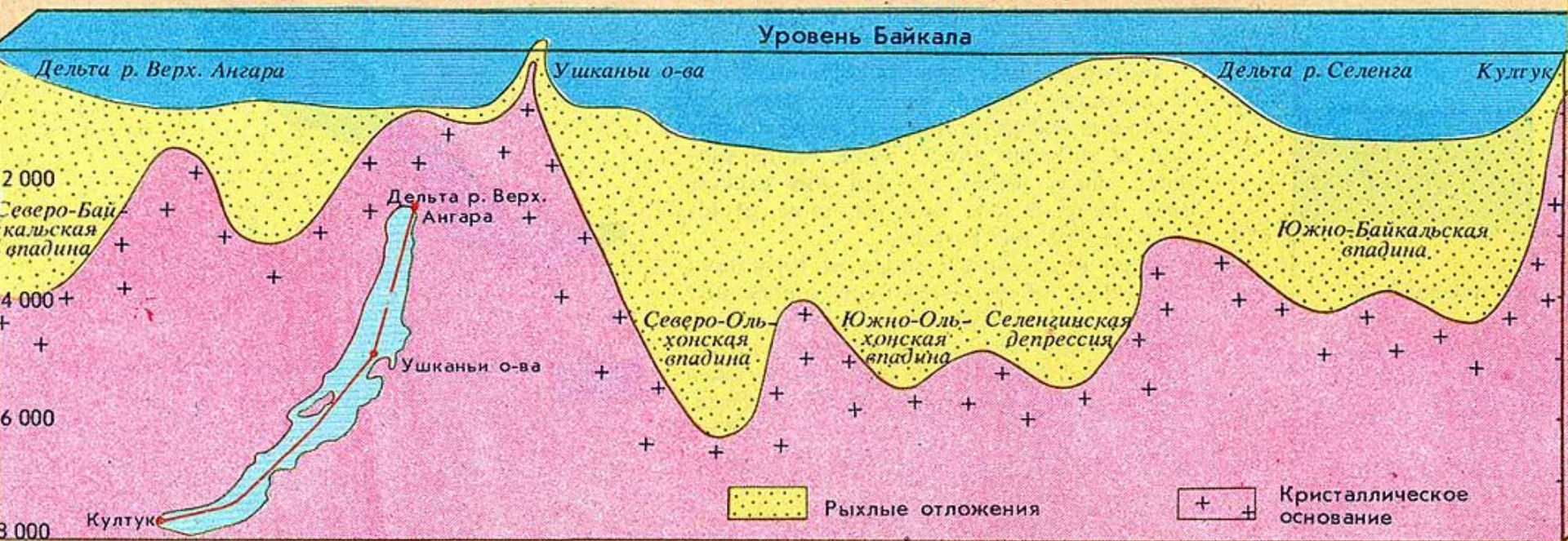
Образуването на езерото продължава и до днес – в околностите на Байкал постоянно стават земетресения.

Релеф на дъното

ПРОДОЛЬНЫЙ ПРОФИЛЬ ЧЕРЕЗ ВПАДИНУ БАЙКАЛА
 Дельта р. Верх. Ангара—Култук

Географско положение

Дължината на езеро Байкал е 636 km (във формата на гигантски полумесец), ширината се колебае между 25 и 80 km. Площта му е 31 722 km². Обемът на водната маса е 23 000 km³. Бреговата линия е дълга 2100 km.

Максималната дълбочина на езерото е 1642 m – открита през 1983 г. от Леонид Колотило и А. Сулимов, по време на хидрографски работи при експедиция на Министерството на отбраната на СССР, в точка с координати 53°14'59" с. ш.108°05'11" и. д., което го прави най-дълбокото езеро на Земята.

Максималната дълбочина е нанесена на карта през 1992 г. и потвърдена през 2002 г. в резултат на изпълнението на съвместен белгийско-испанско-руски проект по създаването на нова батиметрична карта на Байкал, при която са означени дълбочините в 1 312 788 точки от акваторията на езерото.

Лейтенант Л. Г. Колотило¹¹

***Привлекателност и
туристическа усвоеност
на езеро Байкал***

На бреговете на езерото Байкал, в живописните краища на тайгата, в речните долини и в подножието на покритите със сняг планини, се пребиват над 120 лечебни клавиши - хлорид, сулфат, термичен и въглероден диоксид

Рекреационните ресурси на териториите на Байкал и нейното крайбрежие са разделени на няколко вида.

- 1. Многофункционален, където комбинираното лечение, спорт, разпространение на знания за местните забележителности, показващи различни видове археологически обекти.**
- 2. Целогодишно медицински и развлекателни, където и по всяко време на годината се извършват някои видове санаториално-курортно лечение, възникват туристически пътувания по средно трудни маршрути.**
- 3. Спорт и отдих, в които се провеждат туристически обиколки и образователни обиколки, но най-вече през лятото.**
- 4. Защитени територии (резервати), където организацията на почивка и туризъм е ограничена от установените правила и която може да бъде посетена само с разрешителни.**

A scenic landscape of Olkhon Island in Lake Baikal. In the foreground, a grassy hillside slopes down towards the water. A small, dark boat with a white cabin is on the calm, blue water. To the left, a large, craggy rock formation juts out into the lake. In the background, rolling hills and mountains are visible under a sky with scattered clouds. The overall scene is peaceful and natural.

остров Олхон

Нос Бурхан и Шаманската гора

ОСТРОВ ОГОЙ

Пътувайки по острова, туристите често намират истински естествени пещери. Много от тях са включени в списъка с места с затворен достъп.

Основното богатство на Байкал е неговите висококачествени резервати за прясна вода.

Бутилираното езеро е произведено в промишлен мащаб. През 1999 г. бе приет Федералният закон "За защитата на езерото Байкал", но досега не е било възможно да се спре изхвърлянето на промишлени отпадъчни води от единственото голямо предприятие на брега на Байкал - "Байкалската целулоза и хартиената мелница". Състоянието на всички компоненти на екосистемата на езерото се следи.

A scenic landscape photograph showing a large, forested hillside on the right side of a body of water. The hill is covered in dense green trees and has a rocky base. A small wooden structure, possibly a bridge or a viewing platform, is visible on the shore. The water is calm and reflects the sky. In the background, there are more hills and a clear blue sky with a few white clouds. The overall scene is peaceful and natural.

Крайбрежието на Байкал е територия с висока степен на запазване на природните ландшафти, множество природни и археологически паметници.

Уникалният естествен комплекс на езерото и прилежащите му територии е защитен в националните паркове (Pribaikalsky, Zabaykalsky) и резервите (Barguzinsky, Baikalsky, Baikal-Lensky).

Железопътната линия Circum-Baikal (Slyudyanka-Port Baikal) с 53 тунела и инженерни кръстовища, построена през 1899-1905 г., е уникална като исторически паметник. Основната линия Байкал-Амур минава по северния край на Байкал.

На 20-ата сесия на Комитета за световно наследство на ЮНЕСКО (2-7 декември 1996 г., Мерида, Мексико) езерото Байкал е включено в списъка на световното наследство.

В документацията за назначаването на Байкал за световно природно наследство от Международния съюз за опазване на природата (IUCN) през 1996 г. Бяха идентифицирани следните четири МЕЕ от екосистемата Байкал:

1. Геоложкото разклонение, което породило езерото Байкал, се формира в епохата на мезозоите. Езерото Байкал е най-старото, както и най-дълбокото езеро на Земята. В същото време, различни тектонични сили продължават своя ефект, както свидетелстват изтичанията на топлинни потоци от дълбините на езерото (1-ви критерий).
2. Еволюцията на водните организми в течение на този дълъг период е довела до формирането на изключително уникална ендемична фауна и флора. Езерото Байкал ("Галапагоските острови на Русия") е изключителна ценност за изучаване на еволюцията (2-ри критерий).
3. Живописният пейзаж около депресията на Байкал със своите планински вериги, стари гори, тундра, езера, острови и степи, като красива ценна обстановка, оформя Байкала. Това е единственият по рода си най-голямо съхранение на прясна вода на Земята (20% от всички световни запаси), което е допълнително ненадминато качество (W-ти критерий).

4. Езерото Байкал е един от най-богатите видове езера на Земята. В Байкал досега са регистрирани 2 630 вида растения и животни, 2/3 от които се срещат единствено в този водоем (ендемични видове). В горите около езерото има 10 вида, включени в Червената книга на застрашени видове IUCN, заедно с пълен набор от други видове, типични за старите гори (4-ти критерий).

Най-характерна е може би нерпата (*Phoca sibirica*), която е и единственият вид сладководен тюлен. Сред рибите най-голямо стопанско значение има омулът.

**Езерото Байкал винаги е имало изключително
важна историческа роля в руската страна и е залегнало
дълбоко в митологията и фолклора на народите от региона.
Във водите му има 27, предимно необитаеми острова, но най-
големият е дълъг 72 км и се населява от около 1500 души.
Да се полюбуват на неповторимото езеро всяка година
там прииждат над 500 хил. туристи, което
донякъде застрашава уникалната екосистема на района.
Освен това климатичните промени оказват влияние върху по-
интензивния цъфтеж на водораслите, които застрашават
другите видове във водите на езерото.**

Екология

Река [Селенга](#) е най-големият [приток](#) на езерото, като обемът на [речния ѝ отток](#) е 30 km³ на година, което превишава половината от общия речен отток в Байкал. На територията на [Монголия](#) основен източник на замърсяване в басейна на Селенга и впоследствие – в Байкал, е град [Улан Батор](#), както и златодобивните предприятия в [Заамар](#) и предприятията за добив на полезни изкопаеми в горните течения на реките [Орхон](#) и [Хараа-Гол](#).

На територията на Русия основен замърсител на Селенга е град [Улан Уде](#), чиито пречиствателни съоръжения не успяват да се справят с пречистването на отпадните води от промишлеността и комуналното строителство до нормативните нива.

В края на 2014 г. учените отбелязват опасно ниско ниво на езерото, което се отразява крайно отрицателно на цялата му биосистема. Това се свързва с дейността на енергийните компании и извънредно маловодната последна година.

Климат

Водната маса на Байкал оказва влияние на климата на крайбрежните области. Зимата е мека, а лятото – прохладно.

Районът на Байкал се отличава с голяма сумарност на слънчевите дни. Например, в селището Большое Голоустное тя достига до 2 524 часа. Дните без слънце в годината в селището са само 37, а на остров Олхон – 48.

Особена черта на местния климат са специфичните байкалски ветрове, които имат собствени названия – баргузин, сарма, верховик и култук.

Интересни факти

Ако водата на Байкал (23 615 390 km³), се раздели на гражданите на Русия (141 927 297 души]), то всеки от тях ще има около 166,4 хиляди m³ вода, което представлява примерно 2 773 железопътни цистерни по 60 тона.

По изследването на Леонид Колотило „Цената на Байкал“, стойността на водата в езерото е 236 трилиона долара.

Байкал...?

- „Бай-Кул“ (киргизски) означава „богато езеро“
- „Бей-Хай“ (китайски) означава „северно море“
- „Байгьал“ (якутски) означава „море, голяма дълбока вода“
- „Байгаал-Далай“ (монголски) означава „природно море“

Заселването на крайбрежието

Баргути (30-те години на 20 век, до 12 – 13 век)

Буряти

Първите руски селища на брега на Байкал се появяват в края на 17—началото на 18 век. Първият руски откривател на Байкал е казакът Курбат Иванов.

Туризъм

Желаещите да посетят Байкал по правило отначало се отправят към един от близките големи градове: Иркутск, Улан Уде или Северобайкалск.

В Слюдянка има железопътна гара, построена изцяло от мрамор.

Забележителности

На Байкал и около него се намират множество паметници на природата, културата, както и исторически и археологически забележителности. Някои от тях са:

Северен Байкал

Скала Шаман-камен

Чивиркуйски залив

Баргузински залив

Ушкани острови

Залив Песчаная

Нос Скала Шаманка на остров Олхон

Нос Лудар

Нос Ритий

Връх Черски – 2 090 m надморско равнище

Околбайкалската железопътна линия

Местността Фролиха

Благодаря за вниманието!

ИЗПОЛЗВАНИ ИСТОЧНИЦИ

<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%B0%D0%BB>

Галазий Г. И. *„Байкал в вопросах и ответах“*. 1989 г. стр. 2, стр. 7

Суходолов, А. *„Электроэнергетика Иркутской области“*. „Наука в Сибири“. Бр. 5 – 6 (2141 – 2142), 13 февруари 1998 г.

[Данни за езерото Байкал](#)

Озеро Байкал. Средняя часть. От устья реки Селенги до мыса Ижимей. Москва. М. 1:200000. Адмиралтейски № 62061. Санкт Петербург. ГУНиО. 1992 г.

Хороших П. П. *Находки в пещерах острова Ольхон* Природа. 1955 г. бр. 11. стр. 110 – 111

Бухаров А. А. *Байкал в цифрах (краткий справочник)*. [Иркутск](#). Изд-во ИП „Макаров С. Е.“. 2001 г. стр. 72.

[Всё об озере Байкал](#)

[Глубина и рельеф дна Байкал – Озеро Байкал – BaikalNature](#)

[Погода на Байкале](#) ЦНИТ ИГУ. – [Baikal.ru](#)

[Концепция ФЦП „Охрана озера Байкал и социально-экономическое развитие Байкальской природной территории на 2012 – 2020 годы“](#)